

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Prof. Dr. Albert-Peter Rethmann

Petr Štica, Biblické podněty pro eticky zodpovědné řešení otázky přijímání cizinců, rigorózní práce, Praha 2008

V předložené rigorózní práci diskutuje P. Štica otázku, která je v Evropě i v České republice stále naléhavější. Ptá se totiž na kritéria eticky obhajitelného přijímání cizinců, zde z hlediska biblicky inspirované etiky.

Autor člení svou práci do tří hlavních obsahových částí. Po základních reflexích biblické hermeneutiky vzhledem ke křesťanské sociální etice (kap. 1) se v kapitole 2. jedná o vztah domácího obyvatelstva k cizincům ve Starém a Novém zákoně. 3. kapitola slouží představení biblicky inspirované antropologie, která ústí do představy světa jako jednoho jediného totus orbis a do zásadního uvažování o otázkách sociálního étosu ve Starém zákoně, u proroků a u Ježíše. Tyto hlavní části následuje závěr, seznam zkratk, stejně jako seznam literatury a shrnutí v anglickém jazyce.

Zvláště hodnotné jsou zásadní úvahy autora o významu hermeneutického přístupu k biblickým textům pro (sociálně) etickou reflexi (kap. 1). Tato kapitola má zvláštní význam, protože zakládá takové zacházení s biblickými texty, které chrání teologa a etika před exegezi po způsobu „kamenolomu“, stejně jako před biblickým fundamentalismem. Heuristicko-hermeneutická (podle M. Heimbach-Steinse), zakládající, senzibilizující a kulturně-dějinná funkce bible ve vztahu k etické reflexi otevírá takový přístup k biblickému textu, který umožňuje (nově) číst jeho zvěst s ohledem na dnešní problematiku přijímání cizinců. V následujícím textu prokazuje autor svou vynikající znalost relevantních starozákonních textů, týkajících se jednání s cizinci ve starém Izraeli, a předkládá jejich význam inspirujícím a přesvědčivým systematickým způsobem. Přitom je zřejmé, že přijetí cizince v Izraeli bylo klíčovým důkazem věrnosti lidu Jahvemu, ačkoliv zacházení s cizinci (v aspektech zar, nokrí, gér a tošáv) ještě kolísalo mezi etickým univerzalismem a partikularismem. Tento partikularismus byl překonán v Ježíši z Nazaretu coby Synu Boha a jeho univerzální zvěsti, která překračuje hranice a obranné valy. I toto dokazuje P. Štica přesvědčivým způsobem. Raná církev stojí, podle svědectví Skutků apoštolů a novozákonních listů, v této tradici (srov. např. Ga 3,27-28; Ef 2,18-19). Nový důraz získává pohled na cizince tím, že Ježíš sám i jeho učedníci zakoušejí sebe samotné jako cizince v tomto světě. Tak se vyvíjí v novozákonní zvěsti dvojí imperativ: přijímat cizince a přistěhovalce v nouzi a považovat sebe sama jako cizince. Univerzální zvěst o výkupné smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista tak získává speciální důraz, který nestojí na okraji, nýbrž v centru křesťanské zvěsti. Ve třetí kapitole provedl autor výběr principů biblické antropologie, které ještě jednou zdůrazňují význam biblického obrazu člověka pro křesťanskou (sociální) etiku. K nim počítá P. Štica poprávu důstojnost a jedinečnost každého jednoho člověka, stejně jako vlastnost člověka být Božím obrazem, která jeho důstojnost zakládá teologicky. Tyto principy nejsou bezobsažné. Naopak Bohem stvořeného a v Kristu vykoupeného člověka charakterizuje jeho vztah k Bohu, jeho socialita, individualita, stejně jako jeho odpovědnost správce stvoření.

Z tohoto základu vyvozuje autor univerzální pohled na svět jako na jeden nerozdělený celek, který předchází všemu členění na ovládaná území, státy a správní jednotky. Tento univerzální pohled na svět a lidstvo je pro každou křesťanskou etiku závazný. Toto je, jak P. Štica zdůrazňuje, specifický korektiv jak pro individuální, tak pro sociální etiku (90). Tento étos, inspirovaný univerzální láskou, se musí projevovat ve snahách o sociální spravedlnost a charakterizovat jednání každého jednotlivého křesťana, stejně však i společenských institucí a organizací, pokud chtějí být v souladu s principy křesťanské etiky.

Předloženou práci dokazuje autor velmi přesvědčivým způsobem svou schopnost teologického myšlení. Důkladnost reflexe, včetně hermeneuticky dobře založené interpretace biblické zvěsti ve vztahu k přijímání cizinců, je pro kritického čtenáře přesvědčivá.

Bez pochyby představuje tato práce vynikající výkon. Doporučuji ji bez výhrad k přijetí.

Praha, 21. 9. 2008